

Noardlike Fryske Wâlden

Kuipersweg 5
9285 SN Buitenpost

t (0511) 745 200

e info@noardlikefryskewalden.nl
i www.noardlikefryskewalden.nl

Buitenpost, 21-3-2025

Betreft: zienswijze opengestelde internetconsultatie bovengronds aanwenden

Geachte heer, mevrouw,

Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, agrarische natuurvereniging, maakt hierbij gebruik van de internetconsultatie met betrekking tot het bovengronds mest aanwenden. Een toepassing die relatief veel wordt toegepast binnen ons werkgebied gelegen te noordoost Friesland. Kenmerkend voor deze regio is het coulisselandschap en de kleinschaligheid van percelen. Van oudsher vinden er mineralenprojecten plaats en is men bezig met het toepassen van kringlooplandbouw (in nieuwe termen: regeneratieve landbouw). Voornamelijk grondgebonden (melk)veehouders maken gebruik van de vrijstelling voor het bovengronds kunnen aanwenden van dierlijke mest. Deze melkveehouders voldoen aan de gestelde voorwaarden door maatregelen te treffen in hun stikstofbedrijfsmanagement. Maatregelen zijn brongericht onder het motto: *'Wat er niet in komt aan stikstof, kan er ook niet uit als ammoniak of nitraat*. De voorwaarden die nu van toepassing zijn bij deze tijdelijke vrijstelling borgen dit motto, al heeft het aanscherpen van de regeling er wel toe geleid dat er minder bedrijven zijn die het afgelopen jaar mee hebben kunnen doen. We doelen hierbij op de voorwaarde dat derogatiebedrijven niet deel kunnen nemen.

Vele onderzoeken en praktijkvoorbeelden van melkveebedrijven laten zien dat een optimale voersamenstelling succesvol bijdraagt aan ammoniakreductie. Daarnaast zijn er veel andere maatregelen die boeren kunnen nemen in het bedrijf. Deze beginnen bij aanpassingen in het management, dus bijvoorbeeld minder eiwit in het voer, sturen op melkureum waarden, het toepassen van weidegang en het verminderen van kunstmest. Vanuit het landelijke project *Netwerk Praktijkbedrijven* zijn hiermee hele goede tussenresultaten geboekt. Deze managementmaatregelen dragen er ook aan bij dat er minder emissies plaatsvinden en passen bij het beeld wat wij hebben van kringlooplandbouw. Wij zijn erg benieuwd hoe dit soort maatregelen uitpakken bij bovengronds mest uitrijden, de emissiefactoren die op dit moment gehanteerd worden bij bovengronds uitrijden leiden in de kringloopwijzer direct tot hogere emissies. Maar dit komt omdat er met verouderde gegevens wordt gewerkt. Het zou verstandig zijn dit met de nieuwe praktijk te herijken.

Graag attenderen wij u ook op de onderzoeken die in deze regio hebben plaatsgevonden, waaronder het rapport *'Het effect van zodenbemesting en bovengrondse drijfmesttoewending op scheurvorming en uitdroging van de bodem op klei, veen en zand'*, waaruit blijkt dat zodenbemesting negatieve gevolgen kan hebben voor de bodem en daarmee ook het bodemleven. Een gezonde bedrijfsvoering begint bij een gezonde bodem. Het onderdeel bodemleven is wat ons betreft nog onderbelicht als het gaat om de verschillen tussen de aanwendingsvormen. Wij verwachten dat bovengronds uitrijden veel positieve effecten heeft op zowel de ondergrondse- als bovengrondse biodiversiteit. Biodiversiteit staat bij ons net als kringlooplandbouw hoog in het vaandel.

Vereniging Noardlike Fryske Wâlden is positief over de verlenging van de vrijstelling, maar hopen ook richting pluriform mestbeleid te kunnen komen. Want tijdelijke vrijstellingen

Noardlike Fryske Wâlden

Kuipersweg 5
9285 SN Buitenpost

t (0511) 745 200

e info@noardlikefryskewalden.nl

i www.noardlikefryskewalden.nl

brengen veel onzekerheid met zich mee voor de praktijk. Om richting een pluriform mestbeleid te komen pleiten daarom voor een herijking van de emissiefactoren die passen bij de actuele praktijk die gebruik maakt van lagere inputs door scherp voermanagement en mestgebruik. Aanvullend zouden we graag het effect op bodemleven en bovengrondse biodiversiteit onderzocht zien worden. Hiervoor stellen wij ons werkgebied graag beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Gerrie Visser
Algemeen Secretaris Noardlike Fryske Wâlden

